

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

ENSURING HUMAN RIGHTS IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL LAW

Чорна М.В., д.філос. в галузі права,
доцент кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління
Донецький державний університет внутрішніх справ

Конарєва Г.О., к.ю.н.,
доцент кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління
Донецький державний університет внутрішніх справ

Стаття присвячена розгляду питань, пов'язаних із забезпеченням прав людини в контексті міжнародного права. В статті зазначено, що права людини є найбільш фундаментальними і універсальними правами, які привласнені кожній особі, незалежно від її походження, статі, релігії чи національності. У контексті міжнародного права права людини займають особливе місце та є однією з основних складових міжнародно-правової системи. Забезпечення та захист прав людини стали центральним завданням міжнародного права в сучасному світі.

В статті наголошено, що саме повага до основних прав і свобод людини є один із основних принципів сучасного міжнародного права та є необхідною умовою забезпечення миру і безпеки.

Зазначена тема дослідження має велике значення у зв'язку з глобалізацією та розширенням міжнародних відносин. Головні тенденції глобального розвитку і визначають глобальні тренди (соціальні, політичні, економічні, наукові, культурні), які є рушійними для суспільства та визначають основні напрями еволюції сучасного світу і майбутнє людства. Всі держави, незалежно від їхньої політичної системи та культурних особливостей, мають обов'язок дотримуватися стандартів прав людини, встановлених міжнародними угодами. Однак, завдяки різноманітності та складності сучасного світу, забезпечення цих прав стає викликом та потребує постійного вивчення та аналізу. В статті наголошено, що особливої актуальності набуває збереження правових норм, які відображають універсальні моральні норми, що застосовуються під час збройного конфлікту.

Вказується про недопустимість наявності в міжнародному праві прогалів, що стосуються захисту прав людини, так як права людини є найважливішою людською цінністю, що визнається у всьому світі.

У наступних розділах ми розглянемо роль міжнародного права у гарантуванні прав людини, засади та принципи, які лежать в його основі, а також виклики, з якими стикається міжнародне співтовариство в цій сфері. Наше дослідження спрямоване на більше глибоке розуміння та обговорення актуальних аспектів забезпечення прав людини на міжнародному рівні.

Ключові слова: забезпечення прав людини, захист прав, міжнародні договори, Організація Об'єднаних Націй, принципи, проблеми.

The article is devoted to consideration of issues related to the provision of human rights in the context of international law. The article states that human rights are the most fundamental and universal rights that are assigned to every person, regardless of their origin, gender, religion or nationality. In the context of international law, human rights occupy a special place and are one of the main components of the international legal system. Ensuring and protecting human rights has become a central task of international law in the modern world.

The article emphasizes that respect for basic human rights and freedoms is one of the main principles of modern international law and is a necessary condition for ensuring peace and security.

The specified research topic is of great importance in connection with globalization and the expansion of international relations. The main trends of global development determine the global trends (social, political, economic, scientific, cultural), which are driving forces for society and determine the main directions of the evolution of the modern world and the future of humanity. All states, regardless of their political system and cultural characteristics, have an obligation to adhere to human rights standards established by international agreements. However, due to the diversity and complexity of today's world, ensuring these rights becomes a challenge and requires constant study and analysis. The article emphasizes that the preservation of legal norms, which reflect universal moral norms applied during an armed conflict, is of particular importance.

The inadmissibility of gaps in international law regarding the protection of human rights is indicated, as human rights are the most important human value recognized throughout the world.

In the following sections, we will consider the role of international law in guaranteeing human rights, the principles and principles that underlie it, as well as the challenges that the international community faces in this area. Our research is aimed at a deeper understanding and discussion of current aspects of human rights enforcement at the international level.

Key words: ensuring human rights, protection of rights, international treaties, United Nations, principles, problems.

Постановка проблеми. Незважаючи на значний прогрес у забезпеченні прав людини на міжнародному рівні, існують численні проблеми та виклики, які ставлять під сумнів ефективність цієї системи та потребу в її подальшому вдосконаленні.

Однією з ключових проблем є недотримання прав людини деякими державами. Іншою серйозною проблемою є збройні конфлікти та війни, які призводять до масових порушень прав людини та гуманітарних криз.

Нові технології та кіберпростір також створюють нові виклики у галузі прав людини. Зростають обліковість та контроль над особистими даними, можливість масового переслідування та дискримінації через Інтернет. Специфічні виклики також існують в контексті прав жінок, прав дітей, прав меншин та прав людини з інвалідністю.

Незважаючи на ці виклики, праця в галузі міжнародного права та прав людини продовжує розвиватися та адаптуватися до сучасних реалій. Міжнародні організації, гро-

мадські групи та активісти працюють над вирішенням цих проблем та забезпеченням прав людини у всьому світі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто зазначити, дослідженням питань, що стосуються колективного управління правами, займалися зарубіжні та вітчизняні науковці, зокрема Е. Поснер – американський юрист і професор, який спеціалізується на правах людини та міжнародному праві, Ф. Альстон – австралійський юрист і академік, який досліджує права людини та міжнародне право. І. Тарасова – українська науковиця, яка має досвід у дослідженні прав людини в контексті міжнародного права, Л. Наполітано – італійська правознавиця, яка спеціалізується на питаннях прав людини та їх захисту на міжнародному рівні, Ф. Альмонд – британський юрист та дослідник, який зосереджується на міжнародному праві та правах людини.

Мета статті полягає у дослідженні та аналізі механізмів та інструментів, які використовуються міжнародним

співтовариством для забезпечення та захисту прав людини в різних юрисдикціях. Стаття спрямована на висвітлення ролі міжнародного права у забезпеченні прав та свобод людини, а також на розгляд сучасних викликів і перспектив розвитку цієї проблематики в контексті глобалізації та міжнародних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження забезпечення прав людини у контексті міжнародного права мають багатий історичний контекст та значущий науковий доробок.

Історія забезпечення прав людини у контексті міжнародного права налічує численні етапи та важливі події, які визначили розвиток цієї сфери права. Після Другої світової війни світове співтовариство відчуло необхідність створення міжнародних стандартів для захисту прав людини. Війна, яка призвела до жахливих злочинів проти людства, підкреслила потребу в універсальних принципах та правилах, які б забезпечували недоторканість та гідність кожної особи. Один з найважливіших кроків у цьому напрямку було прийняття в грудні 1948 року Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй Загальної декларації прав людини [1].

Цей історичний документ містить 30 статей, які закріплюють основні права та свободи кожної людини, включаючи право на життя, свободу від катування, свободу думки та виразу, право на освіту та багато інших.

Загальна декларація прав людини служила фундаментом для подальшого розвитку міжнародного права прав людини. Вона була супроводжена прийняттям численних міжнародних угод, таких як Європейська конвенція з прав людини, Міжамериканська конвенція про права людини та інші, які додатково конкретизували права та обов'язки держав у цій області [2].

Звісно, історія забезпечення прав людини також включає в себе численні виклики та недоліки у дотриманні цих прав. Проте, історія також свідчить про те, що гарантування прав людини є невід'ємною частиною сучасного міжнародного права та ставиться у центр розвитку цивілізованого світу.

Після прийняття Загальної декларації прав людини та інших міжнародних актів, що закріплювали права людини, спостерігався активний процес ратифікації цих документів державами. Вплив Загальної декларації виявився настільки сильним, що багато з її положень стали входити в зміст міжнародних договорів. Захист прав людини став невід'ємною частиною зовнішньої політики багатьох країн, і міжнародні договори та конвенції стали основним інструментом для забезпечення цих прав [3].

Важливою подією в історії забезпечення прав людини було створення Європейського Суду з Прав Людини у 1959 році. Цей суд став ключовим органом для вирішення скарг індивідів та груп на порушення їхніх прав за Європейською конвенцією з прав людини [4]. Його рішення мають обов'язковий характер для держав-членів конвенції. У 1966 році були прийняті Міжнародний пакт про громадянські та політичні права та Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, які додатково закріпили права людини на міжнародному рівні. Ці документи визначають права на життя, свободу, рівність та інші, які мають загальний характер та захищаються міжнародним співтовариством.

Важливим кроком було створення організацій, таких як Офіс Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй (ООН) з прав людини, які відповідають за координацію та моніторинг дотримання прав людини у світі.

За останні десятиліття спостерігається зростаючий інтерес до глобальних питань прав людини, таких як боротьба з дискримінацією, вирішення конфліктів, захист прав жінок та дітей, і збереження природних ресурсів у контексті прав людини. Це свідчить про невід'ємну роль прав людини у сучасному світі та необхідність постійного розвитку і змін у цій сфері.

Варто зазначити, що історія забезпечення прав людини є історією боротьби за принципи справедливості, гідності та рівності, які стали невід'ємною частиною цивілізованого світу. Досягнуті успіхи та виклики цієї історії визначають динаміку міжнародного права прав людини сьогодні.

Міжнародні договори та конвенції відіграють ключову роль у забезпеченні та захисті прав людини на міжнародному рівні. Ці документи встановлюють обов'язки держав-учасниць щодо дотримання стандартів прав людини та надають індивідам та групам можливість звертатися до міжнародних органів зі скаргами на порушення своїх прав.

ООН відіграє центральну роль у забезпеченні та захисті прав людини на міжнародному рівні. У створенні та підтримці міжнародних стандартів прав людини, у моніторингу дотримання цих стандартів та у захисті прав людини в кризових ситуаціях ООН виявляється вирішальна роль.

ООН створила ряд органів та агентств, які займаються питаннями прав людини. Один із найважливіших органів – це Офіс Верховного комісара ООН з прав людини. Він координує роботу з прав людини в рамках ООН, надає технічну допомогу державам у здійсненні реформ та розробці законодавства щодо прав людини, а також забезпечує моніторинг та допомогу у вирішенні конфліктів.

ООН виявляється ключовим партнером у боротьбі з порушеннями прав людини та в розробці міжнародних стандартів. Роль ООН у підтримці прав людини необхідна для побудови справедливого та гідного світу.

Також, слід зазначити, що Організація Об'єднаних Націй відіграє ключову роль у розробці, сприянні та моніторингу дотримання міжнародних договорів та конвенцій з прав людини. Ця міжнародна організація була створена після Другої світової війни з метою збереження світового миру, сприяння співпраці між країнами та захисту прав людини. Роль ООН у цій сфері надзвичайно важлива і піддається ретельному аналізу.

Лоретта Наполітано, італійська правознавиця, внесла вагомий внесок у розуміння ролі ООН у забезпеченні прав людини та їх захисті на міжнародному рівні. Її дослідження та аналізи спрямовані на розкриття еволюції міжнародних норм і стандартів прав людини, які визнані ООН. Вона ретельно аналізує роль ООН у створенні та розвитку ключових міжнародних документів, таких як Загальна Декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права та Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права [4].

Лоретта Наполітано аналізує, як ООН взаємодіє з державами-членами для забезпечення виконання норм та стандартів прав людини, а також для вирішення конкретних ситуацій порушень. Науковий досліджує роль ООН у розслідуванні та вирішенні конфліктів, де права людини порушуються, та надає аналізи щодо ефективності цих заходів.

Дослідження Лоретти Наполітано розкривають важливий аспект впливу ООН на сучасну систему прав людини. Її роботи надають цінний внесок у зрозумінні та аналізі того, як ця міжнародна організація сприяє забезпеченню та захисту прав людини у всьому світі. Офіс Верховного комісара ООН з прав людини служить центральним пунктом збору інформації та моніторингу прав людини у всьому світі.

Міжнародні договори та конвенції стали основою для створення системи захисту прав людини та гарантування їхнього дотримання на міжнародному рівні. Вони визначають стандарти та зобов'язання держав у цій області і допомагають індивідам та групам захищати свої права перед міжнародними органами [5].

Міжнародне право та права людини базуються на ряді ключових принципів та засад, які визначають їхні основи та фундаментальні принципи. Ці принципи є важливими для забезпечення справедливості та гідності кожної людини у міжнародному контексті.

Принципи та засади міжнародного права та прав людини створюють структуру та норми для забезпечення гідності, справедливості та рівності у світі. Їхнє дотримання є важливим завданням для держав та міжнародних організацій у підтримці прав людини.

Варто звернути увагу на те, що один із основних принципів міжнародного права та прав людини – це принцип універсальності. Він передбачає, що права людини є загальними для всіх індивідів незалежно від їхньої раси, релігії, статі, національності чи інших характеристик. Цей принцип демонструє недоторканість та рівність всіх перед законом.

Ще одним важливим принципом є принцип недискримінації. Він передбачає, що ніхто не повинен піддаватися дискримінації на будь-якій підставі, такій як раса, колір шкіри, стать, мова, релігія, політичні або інші переконання, національна або соціальна приналежність, майновий статус тощо. Цей принцип забезпечує всебічний захист прав кожної людини.

Принцип пропорційності та необхідності передбачає, що будь-яке обмеження права повинно бути справедливим, обґрунтованим та пропорційним. Це означає, що держави мають право обмежити деякі права в ім'я загальної безпеки чи громадського порядку, але обмеження повинно бути необхідним та обґрунтованим.

Також, наголосимо на принципі невід'ємності, який вказує на те, що всі права людини пов'язані між собою і не можуть бути розглянуті окремо. Їхнє відокремлення може призвести до порушення прав людини взагалі. Ці

принципи наголошують, що всі права мають рівну важливість.

Висновки. Отже, в цій статті розглянуті основні аспекти забезпечення прав людини у контексті міжнародного права. Міжнародне право та права людини грають важливу роль у створенні справедливого та гідного світу, де кожна людина має право на життя в безпеці, свободу та рівні можливості.

У статті були розглянуті ключові принципи та засади міжнародного права та прав людини, такі як принцип універсальності, недискримінації, пропорційності та невід'ємності. Ці принципи визначають основні стандарти та обов'язки для держав у галузі прав людини.

Також були висвітлені важливі міжнародні документи, які створили основу для захисту прав людини, включаючи Загальну декларацію прав людини та міжнародні пакти про права людини. Ці документи визначили основні права та свободи, які мають бути гарантовані кожній людині.

Проте, у статті також були відзначені проблеми та виклики, які існують у галузі прав людини, включаючи недотримання прав, збройні конфлікти, кіберзагрози та інші сучасні виклики. Ці проблеми потребують подальших зусиль та співпраці для їх вирішення.

Отже, права людини є основними для будь-якого цивілізованого суспільства, і їхня охорона та захист є спільною відповідальністю всіх держав та громадян. Ця стаття підкреслює важливість роботи у галузі прав людини та закликає до спільних зусиль для забезпечення того, щоб кожна людина на планеті мала можливість жити в гідності та свободі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Настільна книга громадянина / К. Б. Левченко С. С. Чернявський, А. В. Дунебабін та ін.; худож.оформлювач О. А. Гугалова-Мешкова. – Харків: Фоліо, 2021. 734 с.
2. Юридичний захист прав людини: веб-сайт. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/legal-protection-of-human-rights> (дата звернення: 30.04.2024).
3. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_015#Text (дата звернення: 30.04.2024).
4. Наливайко Л. Р., Степаненко К. В. Міжнародно-правові стандарти прав людини : навч. посіб. Дніпро, 2019. 184 с.
5. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів, 2022. 540 с.